

ایتالو کالوینو

ترجمه‌ی لیلی گلستان

شش

یادداشت

برای

هزاره‌ی بعدی

www.ketab.ir

نشر مرکز

**Aide-mémoire pour le
prochain millénaire**

Italo Calvino

شش یادداشت برای هزاره‌ی بعدی

ایتالو کالوینو

ترجمه از فرانسوی: لیلی گلستان

حروف‌چینی، نمونه‌خوانی، صفحه‌آرایی: بخش تولید نشر مرکز

ویرایش: تحریریه‌ی نشر مرکز

طرح جلد: سعید زاشکانی

چاپ اول ۱۳۹۴، شماره‌ی نشر ۱۱۵۷، ۱۲۰۰ نسخه، چاپ جباری

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۳-۲۶۸-۳

نشر مرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، روبه‌روی هتل لاله، خیابان باباطاهر، شماره‌ی ۸

تلفن: ۳-۸۸۹۷۰۴۶۲ فاکس: ۸۸۹۶۵۱۶۹

Email: info@nashr-e-markaz.com

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این ترجمه برای نشر مرکز محفوظ است.
تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، از جمله: فتوکپی، الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از ناشر ممنوع است.
این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

سرشناسه: کالوینو، ایتالو، ۱۹۲۳-۱۹۸۵ م. Calvino, Italo

عنوان و نام پدیدآور: شش یادداشت برای هزاره‌ی بعدی

مشخصات ظاهری: شش، ۱۱۴ ص.

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nli.ir> قابل دسترسی است

یادداشت: عنوان اصلی: Aide-mémoire pour le prochain millénaire

شناسه‌ی افزوده: گلستان، لیلی، ۱۳۲۳- مترجم

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۸۵۲۵۵۴

فهرست

۱	به جای مقدمه	
۵	سَبکی	۱
۳۱	سرعت	۲
۵۳	دقت	۳
۷۳	وضوح	۴
۹۱	چندگانگی	۵
	سازگاری (یادداشت مفقود)	۶
۱۱۱	نمایه	

به جای مقدمه

در ششم ژوئن ۱۹۸۴ دانشگاه هاروارد رسماً از ایتالو کالوینو دعوت کرد برای چارلز الیوت نورتون، گفتارهایی در باب شعر یک رشته سخنرانی انجام دهد. این سخنرانی‌ها باید در سال تحصیلی ۸۶-۱۹۸۵ در کمبریج - ماساچوست انجام می‌گرفت. عبارت شعر نشانگر تمام اشکالی بود که به نوعی با شاعرانگی در ارتباط بودند - ادبی، آهنگین، تصویری - و انتخاب موضوع کاملاً آزاد بود و همین وسعت موضوع نگرانش کرده بود، اما به محض دریافت پیشنهاد، شروع کرد به فکر کردن درباره‌ی آن، و خیلی زود این کار به یک مشغله‌ی ذهنی تبدیل شد.

بعد از مدتی به من اعلام کرد که هم برای هشت گفتار اطلاعات جمع‌آوری و هم درباره‌اش فکر کرده است و عملاً از اول ژانویه ۱۹۸۵ فقط روی این گفتارها کار کرد و جز آن کاری نکرد. عنوان هشتمین گفتار را می‌دانم: «بر آغاز و بر پایان [رمان]» (Sul cominciare e sul finire) اما آن را نیافتم.

کالوینو پس از فکر بسیار در مورد عنوان کتاب - عناوینی مثل «چند ارزش ادبی...» یا «منتخبی از ارزش‌های ادبی...» و «شش میراث ادبی...» که همه‌شان با «... برای هزاره‌ی بعدی» پایان می‌گرفتند - کلمه‌ی «یادداشت» را بیشتر خوش داشت. شوهرم پنجم گفتار را در سپتامبر ۱۹۸۵ در شب شروع سفرش به پایان رسانده بود - البته این گفتارها را کالوینو باید قرائت می‌کرد - و پاتریک گریک قرار بود آنها را ترجمه کند و بعد برای چاپ در انتشارات هاروارد از نو خوانده شوند. اما فکر نمی‌کنم که باید تغییر عمده‌ای در آنها داده می‌شد. تنها تفاوت مابین نسخه‌ی

اول که خواندم و نسخه‌ی آخر، فقط در ساختار آن بود و نه در محتوای آن. ششمین گفتار — که هنوز آن را نیافته‌ام — سازگاری نام داشت و می‌دانم که به کتاب پارتمی محرر هرمان ملویل اشاراتی داشت. و کالوینو قصد داشت آن را در ایالات متحده دوباره نویسی کند.

باقی نوشته‌ها — همین پنج گفتار — هریک را جداگانه در پوشه‌ای شفاف و همه را با هم در پرونده‌ی روی میز کارش گذاشته بود تا در چمدان بگذارد...^۱ سخنرانی‌های نورتون از سال ۱۹۲۶ آغاز شده‌اند و طی این سال‌ها شخصیت‌هایی مثل تی. اس. الیوت، ایگور استراوینسکی، خورخه لوئیس بورخس، نورترپ فرای و اوکتاویو پاز... در آن شرکت داشته‌اند. و این اولین باری بود که از یک نویسنده‌ی ایتالیایی دعوت می‌شد.

استر کالوینو

۱. کالوینو شب پیش از سفر بر اثر سکنه فوت شد. (همه‌ی پانوشته‌ها در ترجمه‌ی فارسی اضافه شده است). ل. گ.

ما در سال ۱۹۸۵ هستیم و فقط پانزده سال مانده تا به هزاره‌ی بعدی برسیم. در حال حاضر فکر نمی‌کنم نزدیک شدن به این تاریخ احساس خاصی را برانگیزاند. به هر حال به اینجا نیامده‌ام تا در مقوله‌ی آینده‌شناسی حرف بزنم، بلکه آمده‌ام تا از ادبیات بگویم.

هزاره‌ای که روی به پایان دارد، شاهد تولد و تکامل زبان‌های امروزی در غرب بوده، و شاهد تولد و تکامل ادبیاتی که امکانات تخیل، فهم و بیان در این زبان‌ها را جست‌وجو کرده است.

این هزاره، هزاره‌ی کتاب هم هست. این هزاره چیزی را دیده که ما آن را کتاب می‌خوانیم و حال برای ما شکلی آشنا دارد، و نشانه‌ی پایان نزدیک آن این است که ما اغلب نگران هستیم در عصر فراصنعتی یا تکنولوژی چه بر سر ادبیات و کتاب خواهد آمد. اما علاقه‌ای ندارم به این نوع گمانه‌زنی پردازم، و اگر به آینده‌ی ادبیات اعتماد دارم فقط به این دلیل است که می‌دانم ادبیات با امکانات خاص اش می‌تواند چیزهایی به ما بدهد. همچنین علاقه‌مندم در این گفتارها از ارزش‌ها و کیفیت‌ها یا خصوصیتی در ادبیات بگویم که به‌طرز خاصی به جانم بسته‌اند، و سعی دارم آنها را در چشم‌انداز هزاره‌ی بعدی جای دهم.